

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 442/2015-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. júla 2015 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta (sudca spravodajca) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Eggproduct, a. s., Petrovanská 34, Prešov, obchodnej spoločnosti SWEETY ICE, s. r. o., Petrovanská 34/A, Prešov, a obchodnej spoločnosti FROST a. s. Prešov, Hlavná 57, Prešov, zastúpených advokátom JUDr. Milanom Sedlákom, Advokátska kancelária Olej Sedlák Dudášová Garančovský, Kukučínova 19, Košice, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Eggproduct, a. s., obchodnej spoločnosti SWEETY ICE, s. r. o., a obchodnej spoločnosti FROST a. s. Prešov, o d m i e t a ako neprípustnú.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. júna 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Eggproduct, a. s., Petrovanská 34, Prešov, obchodnej spoločnosti SWEETY ICE, s. r. o., Petrovanská 34/A, Prešov, a obchodnej spoločnosti FROST a. s. Prešov, Hlavná 57, Prešov (spolu ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojich práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015 (ďalej aj „namietaný rozsudok“).

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplynulo, že «Návrhom na začatie konania doručenom Okresnému súdu Prešov dňa 13. mája 2005 sa žalobcovia [REDAKOVANÉ] a spol. domáhali voči sťažovateľom ako žalovaným určenia vlastníckeho práva na tom skutkovom základe, že sú oprávnenými dedičmi po [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí na základe Výmeru č. 2534/48 zo dňa 07. apríla 1948 mali nadobudnúť aj parcelu [REDAKOVANÉ] nachádzajúcu sa v k. ú. [REDAKOVANÉ], okres [REDAKOVANÉ]. Žalobcovia a ani ich právni predchodcovia pritom neuplatnili reštitučné nároky podľa zákonom prijatých po roku 1989.

Okresný súd Prešov prvý krát o návrhu žalobcov rozhodol Rozsudkom vydaným v konaní pod sp. zn. 29C 114/2005, potvrdeným Rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7Co/144/2010 zo dňa 10. februára 2011 tak, že žalobu zamietol s odôvodnením, že pokiaľ došlo k prevzatíu majetku oprávnenej osoby v rozhodnej dobe citovanej zákonom o pôde bez právneho dôvodu, nemôže sa táto osoba domáhať určenia vlastníckeho práva podľa všeobecných predpisov. ...

Nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 249/2011 bolo rozhodnutie odvolacieho súdu zrušené a vec vrátená na ďalšie konanie z dôvodu, že nevyužitie možnosti domáhať sa svojich práv cestou reštitúcie nemá za následok zánik možnosti domáhať sa ich prostredníctvom žaloby podľa všeobecných predpisov a všeobecný súd bol povinný takto podanú žalobu prejednať v súlade s hmotným právom (všeobecnými predpismi občianskeho práva) a o nej po vykonaní náležitého dokazovania rozhodnúť. ...

Následne, Krajský súd v Prešove Uznesením sp. zn. 7Co/51/2012 zo dňa 30. apríla 2012 rozsudok súdu prvého stupňa vydaný v konaní sp. zn. 29C 114/2005 zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 29C 115/2012 na základe vykonaného dokazovania však druhýkrát dospel k záveru, že právni predchodcovia žalobcov... sa na základe výmeru mali stať vlastníkami o. i. aj parcely č. 117/4 o výmere 0.5755 ha a žalobcovia (resp. ich právni predchodcovia) súčasne, okrem nadobudnutia vlastníckeho práva výmerom, mali splniť aj podmienky nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, a preto rozsudkom zo dňa 07. mája 2014 súd žalobnému návrhu vyhovel a určil, že žalobcovia sú podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľností bližšie špecifikovaných o veľkosti podielov uvedených vo výroku rozsudku...

Voči rozsudku súdu 1. stupňa podali sťažovatelia... odvolanie z dôvodov uvedených v ust. §-u 205 ods. 2 písm. a), d) a f) O. s. p., ktorým žiadali žalobu v celom rozsahu zamietnuť jednak z dôvodu, že nebolo preukázané, resp. s ohľadom na všetky dôkazy vykonané v konaní... bolo tvrdené vlastnícke právo právnych predchodcov žalobcov spochybnené, ďalej z dôvodu nepreukázania naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení s prihliadnutím na určovací žalobu ako procesne síce prípustný, ale preventívny nástroj ochrany práv žalobcov, kedy tvrdené vlastnícke právo ich právnych predchodcov bolo dotknuté už pred takmer 50 rokmi odo dňa podania návrhu, ako aj preukázané nadobudnutie vlastníckeho práva právnymi predchodcami sťažovateľov v rámci či už privatizácie alebo vydržaním.

Sťažovatelia ako žalovaní totiž nadobudli majetok od svojich právnych predchodcov, pričom pôvodne to bol majetok, ktorý štát v období po roku 1992 prevádzal v rámci veľkej privatizácie podľa zákona č. 92/1991 Zb...

Sťažovatelia (resp. ich právni predchodcovia) boli dobromyseľnými nadobúdateľmi týchto nehnuteľností, nakoľko ich nadobudli platnými kúpnyimi zmluvami od štátu, v mene ktorého konal Fond národného majetku SR, pričom platnosť týchto zmlúv do podania žalobného návrhu a ani v priebehu súdneho konania nik nespochybnil. ...

Krajský súd v Prešove Rozsudkom zo dňa 26. februára 2015, sp. zn. 7Co/163/2014, ktorý sťažovatelia touto ústavnou sťažnosťou napádajú, rozhodnutie súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil.».

Sťažovateľky v odôvodnení sťažnosti ďalej uviedli:

«... Ústavný súd SR vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 249/2011 síce na strane jednej rozhodnutie Krajského súdu v Prešove, č. k. 7Co/144/2010 zrušil z dôvodu, že nevyužitie možnosti domáhať sa svojich práv cestou reštitúcie nemá za následok zánik možnosti domáhať sa ich prostredníctvom žaloby podľa všeobecných predpisov a súd bol povinný takto podanú žalobu prejednať a o nej po vykonaní náležitého dokazovania rozhodnúť, na strane druhej však vyjadril názor, že žalobcovia/sťažovatelia nemohli v čase vydania rozhodnutia krajského súdu legitímne bez splnenia zákonných podmienok očakávať, že znova získajú vlastnícke právo k nehnuteľnosti a iba skutočnosť, že žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia boli podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, ešte nezakladá bez ďalšieho ich legitímnu nádej na nadobudnutie vlastníctva...

Súd prvého stupňa, ako aj odvolací súd však i napriek tomu, že nedošlo ani k zmene právneho stavu a žalobcovia na podporu svojich tvrdení neprodukovali ani žiadne ďalšie dôkazy, rozhodovali v príkrom rozpore s ich právnym názorom z roku 2010 a 2011, tváriac sa, akoby Ústavný súd SR vyššie uvedeným nálezom prejudikoval tvrdené vlastnícke právo žalobcov...

... z rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva možno jednoznačne konštatovať, že za chyby, ktorých sa štát na svojich občanoch mal v priebehu bývalého režimu dopustiť a ktoré sa aspoň čiastočne snažil napraviť, nemožno naprávať chybami novými...

Sťažovatelia nemôžu stratiť svoje nadobudnuté vlastnícke práva a povinnosti nadobudnuté v dobrej viere, ktoré dlhoročne bez vedomosti nárokov zo strany žalobcov

vykonávali len preto, že by sa súd po viac ako dvadsiatich rokoch rozhodol napravovať „krivdy“ bývalého režimu a odňal tak vlastnícke právo súčasným vlastníkom a naopak priznal vlastnícke právo niekomu, kto sa o neho nezaujímal takmer 50 rokov...

Určovacia žaloba by v danom prípade ani nebola nástrojom prevencie a nemierila by k nastoleniu právnej istoty na strane žalobcov, ale k jej narušeniu na strane terajších vlastníkov vecí. ...

Aj napriek... uvedeným skutočnostiam, najmä s poukázaním na skutočnosť, že v danom prípade absentovala akákoľvek legitímna nádej žalobcov na znovunadobudnutie ich tvrdených vlastníckych práv, ktoré po dobu takmer 50 rokov neboli vykonávané a je právne absurdné a nelogické, aby s ohľadom na účel a zmysel určovacej žaloby sa žalobcovia aj reálne na danom skutkovom základe domohli niečoho, čo nebolo vykonávané takmer 50 rokov, Krajský súd v Prešove... rozhodol v rozpore s ustálenou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. ...

Sťažovatelia majú za to, že odvolací súd (a súd prvého stupňa) svoje rozhodnutie nedostatočne odôvodnil a odoprel im tak možnosť dozvedieť sa o dôvodoch rozhodnutia, navyše bez akéhokoľvek prihliadnutia na podstatné právne a skutkové argumenty predložené nielen v konaní na súde prvého stupňa, ale aj v odvolaní voči rozhodnutiu vo veci samej.

Odvolací súd faktickou rekapituláciou doterajšieho priebehu konania, odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, zhrnutím odvolacích dôvodov a vyššie uvedenej všeobecnej konštatácie, odňal sťažovateľom možnosť konať pred súdom, čím porušil zásadu práva na súdnu a inú právnu ochranu. ...

Ani súd prvého stupňa, ani odvolací súd vo svojom rozhodnutí nezhodnotili všetky existujúce skutkové zistenia a v odôvodnení tak absentuje určitá časť skutočností, ktoré v konaní vyšli najavo a boli sťažovateľmi namietané...

Navyše, sťažovatelia považujú za hrubé porušenie práva na súdnu a inú právnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie..., ba dokonca za aroganciu súdnej moci, keď aj napriek vedomosti o vydaní rozhodnutia v skutkovo a právne identickej právnej veci... iným senátom toho istého odvolacieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19Co/43/2014 na základe tých istých odvolacích dôvodov a argumentov, kedy tento senát

19Co rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, a najmä tiež s prihliadnutím na relatívne nedávno vydaný Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 25. novembra 2014 v prípadoch sťažností na porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v dôsledku rozdielnej rozhodovacej praxe vnútroštátnych súdov (prípady Mráz a ďalší a Borovská a Forrai proti SR), senát Krajského súdu v Prešove 7Co vydal touto sťažnosťou napádané rozhodnutie.»

Na základe uvádzaných skutočností sťažovateľky navrhli, aby ústavný súd rozhodol o porušení ich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 11 ods. 1 a čl. 36 ods. 1 listiny, ako aj ich práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a podľa čl. 1 dodatkového protokolu rozsudkom krajského súdu sp. zn. 7 Co 163/2014 z 26. februára 2015, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a priznal každej sťažovateľke náhradu trov konania v sume 187,94 €.

V zmysle § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažovateľky zároveň navrhli, aby ústavný súd rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť napadnutého rozsudku, *„Keďže prípadný odklad vykonateľnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia nie je ani v rozpore s dôležitým verejným záujmom a sú splnené i ďalšie podmienky..., najmä s ohľadom na to, že žalobcovia svoje práva nevykonávali po dobu takmer 50 rokov.“*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Zo samotnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľky podali proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, keďže uvádzajú: *„Sťažovatelia z dôvodu právnej opatrnosti, ako aj vzhľadom na nejednotnosť a rozporuplnosť judikatúry Ústavného súdu SR vo veci nevyčerpania opravných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľom na ochranu ich základných práv alebo slobôd účinne poskytuje, a s tým súvisiaceho zachovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, podali v zákonom stanovenej lehote dňa 07. mája 2015 na Najvyšší súd Slovenskej republiky prostredníctvom súdu prvého stupňa, Okresného súdu Prešov voči Rozsudku Krajského súdu v Prešove, č. k. 7Co/163/2014 dovolanie, o ktorom zrejme doposiaľ rozhodnuté nie je.“*

Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení

neskorších predpisov). Ide o jeden zo základných princípov, ktoré ovládajú konanie pred ústavným súdom, a to o princíp subsidiarity. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09, I. ÚS 289/09, II. ÚS 196/2010), že v prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je táto sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní. Pritom lehota na podanie ústavnej sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj k tomu aj rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 8. 11. 2007 vo veci Soffer v. Česká republika, sťažnosť č. 31419/04, alebo rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská v. Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54).

Vzhľadom na tieto skutočnosti sa ústavný súd podanou sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady ratio temporis ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľiek uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. júla 2015